

Mangebladet lupin (*Lupinus polyphyllus*)

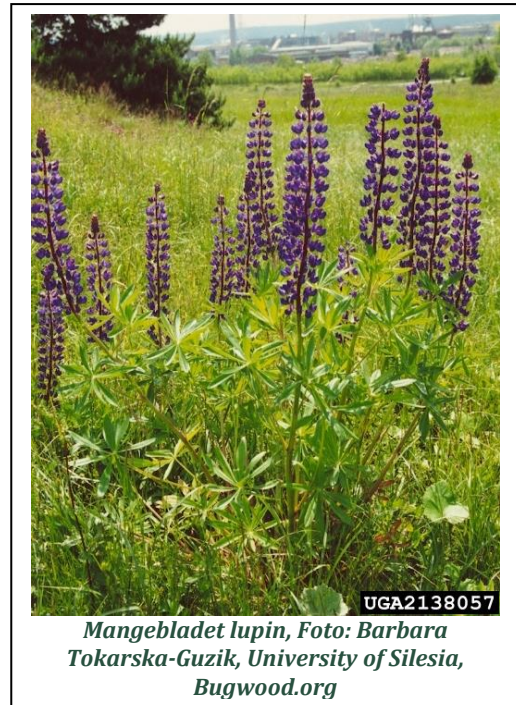
Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Lupinus polyphyllus*

Synonymer: Havelupin¹

Kaldenavn: Mangebladet lupin

Beskrivelse: Mangebladet lupin er en ugrenet staude, der kan blive 60-150 cm høj. Den tilhører Ærteblomstfamilien. De hjulformede blade består af 10-15 spidse småblade, der bliver 7-15 cm lange. Blomsterne sidder i endestillede klaser, der er 15-60 cm lange. Blomsternes farve varierer fra blå, pink, lilla til hvid. Frugten er en bælg på 3-4 cm, der er håret og indeholder 5-9 kugleformede frø, der er 4 mm i diameter². Frøspredningen sker gennem eksplosive kapsler. Yderligere spredes frøene ved endozooisk spredning. Frøene kan leve i frøbank i op til 50 år. Spredningen af arten via kapslerne svarer til 5-6 m årligt. Yderligere spreder arten sig også klonalt med underjordiske udløbere².

Forvekslingsmuligheder

Mangebladet lupin kan forveksles med Gul lupin, *Lupinus luteus*. Som navnet antyder, har den gule blomster, hvor Mangebladet lupin har blå, hvide eller lilla blomster. Yderligere er Gul lupin halvt så høj som Mangebladet lupin³.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Mangebladet lupin er solgt fra JE Ohlsens planteskole i 1847 og har groet i Moesgård 1850. Mangebladet lupin er blevet introduceret bevidst som prydblade til de nordiske lande. Senere er den blevet introduceret i forbindelse med jordforbedring samt til dyrkning af fodder til husdyr. Mangebladet lupin stammer oprindeligt fra den nordamerikanske vestkyst. Den blev indført i Europa i 1829 og er siden blevet brugt som prydblade til erosionsbekæmpelse og jordforbedring². Frøspredningen sker gennem eksplosive kapsler. Yderligere spredes frøene ved endozooisk spredning. Frøene kan leve i frøbank i op til 50 år. Spredningen af arten via kapslerne svarer til 5-6 m årligt. Yderligere spreder arten sig også klonalt med underjordiske udløbere². Arten er almindelig i Danmark, fra 1980-2015 blev der observeret Mangebladet lupin på 199 lokaliteter i hele landet⁵.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme-hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
2	3	2	2	1	1	9	11

Spredningspotentiale: 2 (middel). Spredningspotentialet for Mangebladet lupin er vurderet til middel.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevaringsværdi for Mangebladet lupin er vurderet til høj. Mangebladet lupin kan etablere sig på lette jorde, hvor den fikserer kvælstof og dermed øges indholdet af næring i jorden. De arter, der er tilpasset lavere næringsindhold i jorden, kan ikke klarer sig her længere¹.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Mangebladet lupin er blevet vurderet til at påvirke hjemmehørende arter middel. Mangebladet lupin er primært udbredt på agerland, i ruderater og langs veje og udgør derfor ikke den store trussel mod den danske flora. Men den findes dog også på heder og overdrev, hvor den potentielt kan udgøre en trussel mod de hjemmehørende arter². Mangebladet lupin er kvælstoffikserende og danner meget tætte bevoksninger, hvormed artssammensætningen ændres².

Påvirkning af økosystemer: 2 (middel). Mangebladet lupin er blevet vurderet til at påvirke økosystemer middel. Mangebladet lupin er kvælstoffikserende og danner meget tætte bevoksninger, hvormed artssammensætningen ændres².

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter for Mangebladet lupin er vurderet til lav.

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekter for Mangebladet lupin er vurderet til lav. Hele planten og især frøene, indeholder spartein og andre alkaloider, hvilket kan virke som cytisin. Ved indtag kan det give opkast og mavesmerter, alvorlige forgiftninger er sjældent hos mennesker⁴.

Total score = 11

Kilder

¹<http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/artsleksikon/planter/froeplanter/blomsterplanter/mangebladet-lupin/> Besøgt 09.11.2015 (IGN1866).

² Kollmann, J., Roelsgaard, J.S., Fischer, M. and Nielsen, C.D. 2010. Invasive plantearter i Danmark, 1. udgave Frederiksberg. Biofolia (IGN4).

³ <http://www.danmarksflora.dk/0302.php?planteid=194&side=3> Besøgt 09.11.2015 (IGN1867).

⁴ <https://www.bispebjerghospital.dk/giftlinjen/alt-om-gift/planter-og-svampe/plantelisten/Sider/lupin.aspx?rhKeywords=lupin> Besøgt 09.11.2015 (IGN1868).

⁵ <http://www.fugleognatur.dk/artintro.asp?ID=3788&dknavn=Mangebladet%20lupin&latin=Lupinus%20polyphyllus> Besøgt 24.11.2015 (IGN1994).